

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in nacionalnim parlamentom – Pregled proračuna EU

(COM(2010) 700 konč.)

(2011/C 248/13)

Poročevalec: **g. MALOSSE**

Soporočevalec: **g. DANTIN**

Evropska komisija je 19. oktobra 2010 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in nacionalnim parlamentom – Pregled proračuna EU

COM(2010) 700 konč.

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 31. maja 2011.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 472. plenarnem zasedanju 15. in 16. junija 2011 (seja z dne 16. junija) s 175 glasovi za, 2 glasovoma proti in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Pri pregledu proračuna EU ne gre za številke, ampak je to orodje za uresničitev političnega projekta. Evropska unija danes nima na voljo proračunskih sredstev, s katerimi bi lahko uresničila svojo politično strategijo ali zaveze, ki izhajajo iz nove Lizbonske pogodbe.

1.2 Gospodarska in finančna kriza, ki se je začela v Združenih državah Amerike, je močno prizadela Evropo in sprožila plaz vse večjih primanjkljajev v večini držav članic. Take okoliščine nedvomno vplivajo na pripravo finančne perspektive za obdobje 2014–2020, vendar Evropska unija ne bi smela biti njihova žrtev.

1.3 Treba je torej dobro razmisliti in opredeliti „pameten evropski proračun“, s katerim bo EU lahko uresničila svoje ambicije, ne da bi s tem povečali splošno finančno breme, ki ga nosijo državljani in podjetja.

1.4 Oddaljiti se je treba od koncepta „pravičnega povračila“, ki je v nasprotju z vrednotama solidarnosti in vzajemnih koristi od evropske integracije. Namesto tega je treba uporabiti načelo subsidiarnosti, in sicer tako, da se na evropsko raven prenese vse tisto, kar na nacionalni ravni ni več smiselno in učinkovito. EESO pozdravlja predlog Evropske komisije, v skladu s katerim bi se bilo treba vrniti k načelu lastnih sredstev, ki bi bila lahko uvedena na novo ali pa bi nadomestila nacionalne dajatve.

1.5 Evropski proračun je treba okrepiti, da bo učinkoval kot vzvod. EESO predlaga, naj se nacionalni proračuni in evropski

proračun dopolnjujejo, da bi omogočili ekonomijo obsega za uresničitev glavnih političnih ciljev EU. Učinkovitost ukrepov EU se bo okrepila tudi z bolj sistematično uporabo posojil Evropske investicijske banke (EIB), sklepanjem javno-zasebnih partnerstev in uvedbo euroobveznic za naložbe.

1.6 Po drugi strani mora EU – da bi dokazala, da sredstva, porabljena na evropski ravni, prinašajo večje koristi – temeljito spremeniti postopke, ki so danes veliko prezapleteni, in svoje ukrepe osredotočiti na projekte, ki so prepoznavni za državljane.

1.7 Ambiciozen proračun je mogoče uresničiti samo, če mu bo naklonjeno javno mnenje. Zato bi bilo treba po mnenju EESO izvesti in objaviti oceno stroškov „ne-Eвроpe“, iz katere bi bila razvidna dvojna uporaba v nacionalnih proračunih. S tem se pridružuje pobudi Evropskega parlamenta, h kateri bo tudi sam prispeval.

1.8 Da bo proračun EU za evropske državljane verodostojen, mora biti zgled na področju upravljanja, učinkovitosti, preglednosti in nadzora upravnih odhodkov.

2. Novi cilji

2.1 Komisija v svojem sporočilu ne skriva želje, da bi finančna perspektiva EU po letu 2013 temeljila na velikopotezno zasnovanem pristopu. EESO to pozdravlja, saj se z Lizbonsko pogodbo ponuja možnost za izoblikovanje Evropske unije z močno politično identiteto.

2.2 EESO se strinja s Komisijo, da je koncept „pravičnega povračila“ danes še manj primeren, kot je bil na začetku evropske integracije. Ta koncept, ki je prevečkrat oviral delovanje evropske integracije in evropsko razpravo, je v veliki meri razlog za pomanjkljivosti, zamude in neuspehe tega procesa. Je v nasprotju z duhom unije držav in narodov ter vsakršnim racionalnim ekonomskim sklepanjem. V ekonomski, monetarni in politični uniji je treba namreč koristiti in dodati vrednost zagotoviti vsem. Celoten napredek, ki ga je dosegla Evropska unija, je temeljil na multiplikacijskem učinku skupnega razpolaganja z dobrinami, kar je v popolnem nasprotju s konceptom pravičnega povračila.

2.3 Odbor je na podlagi navedenega že leta 2008 menil, da je treba „pri oblikovanju proračunske politike sprejeti temeljno odločitev: federalizem ali medvladni sistem. Jasno je, da je način financiranja proračuna merilo za raven napredka evropske integracije (1).“

2.4 Odbor želi s tem tudi zagotoviti, da se kakršni koli sklepi sprejmejo na podlagi objektivne analize delovanja sedanjega proračuna. Komisija upravičeno izpostavlja zamude pri začetku izvajanja programov, zapletenost sistema in decentraliziranost izvajanja, ki ni imela pozitivnih učinkov. Vse te motnje pri delovanju je treba natančno analizirati, pri čemer morajo sodelovati vse zainteresirane strani, da bi tako lahko opredelili, kako jih ustrezno odpraviti.

2.5 EESO podpira štiri glavne prednostne naloge, ki jih je izpostavila Komisija: izvajanje ključnih prednostnih nalog politik, krepitev dodane vrednosti, usmerjenost v rezultate in optimizacija vzajemnih koristi solidarnosti. K temu želi dodati še eno zahtevo, in sicer prepoznavnost.

2.5.1 Trenutni proračunski ukrepi EU s tega vidika niso zadovoljivi. Ta pomanjkljivost ovira evropsko integracijo, zaradi česar je težje zagotoviti resnično podporo državljanov, države članice pa s tem utemljujejo potrebo po omejitvi rasti evropskega proračuna. To bi bilo treba odpraviti tako na ravni proračunskega postopka, ki je za državljane precej nepregleden, kot tudi na ravni odhodkov iz poslovanja, ki so prepogosto zaupni, porazdeljeni med miniaturne projekte ali nejasni zaradi zapletenih sofinanciranj.

2.6 EESO meni, da mora ta na novo postavljeni okvir proračunske politike EU neposredno prispevati k cilju prenove metode Skupnosti, za katero se je izrecno zavzel v mnenju, ki ga je z zelo veliko večino sprejel oktobra 2010 (2).

(1) Mnenje EESO o reformi proračuna EU in njegovem financiranju v prihodnosti, UL C 204, 9.8.2008, str. 113.

(2) Mnenje EESO o prenovi metode Skupnosti (smernice), UL C 51, 17.2.2011, str. 29.

3. Prizadevanja za boljše dopolnjevanje med nacionalno in evropsko ravno

3.1 Za EESO ni sprejemljivo, da proces evropske integracije, ki je odvisen od dodeljenih proračunskih sredstev, ogroža potreba po zmanjšanju javnih primanjkljajev. Tak pristop bi neposredno omajal politične ambicije Evropske unije, ki izhajajo iz Lizbonske pogodbe in strategije Evropa 2020.

3.2 EESO zato predlaga, naj se nacionalni proračuni in evropski proračun dopolnjujejo na podlagi skupnih ciljev, zlasti na podlagi pogodb o razvojnem in naložbenem partnerstvu iz strategije Evropa 2020. S tem bi „pametno“ združili nacionalna in evropska sredstva za uresničitev ekonomije obsega, zagotovili učinek vzvoda in zmanjšali primanjkljaje v nacionalnih proračunih po zaslugi pozitivnih učinkov skupnega razpolaganja s sredstvi.

3.3 Zato Odbor Komisijo poziva, naj brez nadaljnega odlašanja zagotovi potrebna sredstva in posodobi **oceno stroškov „ne-Evrope“**, ki niso bili izračunani vse od Cecchinijevega poročila (3), pripravljenega pred 23 leti. Glede tega pozdravlja pripravljenost Evropskega parlamenta, da sam prevzame pobudo na tem področju. Tudi Odbor namerava polno sodelovati pri delu na tem področju in dejavno prispevati k tej posodobitvi.

3.3.1 Državljanje in davčne zavezance je treba namreč seznaniti z zneski, ki jih morajo danes plačevati zaradi nepotrebnega podvajanja stroškov kot posledice stalnih ovir tako na upravnih kot gospodarskih področjih. Prav tako bi jih bili treba seznaniti z „ekonomijo obsega“, ki bi jo lahko izkoristile evropske javne politike, če bi poglobili evropsko integracijo. Tako se, na primer, državljani zaradi neobstoječega evropskega prometnega sistema, ki je bil predviden že z Rimsko pogodbo, vsakodnevno soočajo z zamudami in motnjami, za podjetja pa to v določeni meri pomeni manjšo produktivnost. Podobno velja za nezadostno odprtost javnih naročil, s čimer bi bilo mogoče po Cecchinijevem mnenju ustvariti dva milijona novih delovnih mest na evropski ravni.

3.4 EESO še posebej vztraja pri tem, da bi lahko ob povečanju evropskega proračuna na podlagi take ekonomije obsega pričakovali učinek gospodarskega zagona. Z rastjo produktivnosti bi lahko izravnali negativne učinke ostrih korektivnih ukrepov v javnih finančnih državah, s čimer bi lahko proračunsko disciplino, ki je nujna zaradi primanjkljajev, uskladili s potrebo po ekonomsko-socialnem okrevanju ter tako Evropi pomagali iz krize in stanja počasne rasti.

(3) Cecchinijevo poročilo o stroških ne-Evrope, Paolo CECCHINI, 1988.

3.5 Taka podpora gospodarstvu bi nato pozitivno vplivala na davčne prihodke in s tem prispevala k uravnoteženju javnih financ. S pametnim povečanjem evropskega proračuna bi bilo namreč mogoče vzpostaviti in vzdrževati sosledje pozitivnih gospodarskih in proračunskih dogodkov, ki bi temeljili na skupnem poudarjanju vzajemnega dopolnjevanja. Trajnostno rast in zaposlovanje v Evropi je torej mogoče okrepiti le s poudarkom na dopolnjevanju med nacionalno in evropsko ravno.

4. Spet bolj neodvisen proračun

4.1 EESO meni, da povečanje evropskega proračuna kot tako ni le zaželeno, ampak ob upoštevanju novih izzivov, na katere se moramo odzvati skupaj, tudi potrebno.

4.2 Zato podpira predlog Evropske komisije, da bi bilo treba dati prednost sistemu, ki bi temeljil na lastnih sredstvih, pri čemer bi se prihodki stekali neposredno – in ne prek nacionalne ravni – v proračun Evropske unije. EESO meni, da učinkovita reforma evropskega proračuna ne bo mogoča brez ponovne uvedbe natančno usmerjenih in trajnostnih neodvisnih lastnih sredstev, s katerimi bi nadomestili nacionalne prispevke, ki so bili uvedeni leta 1980 s posebnim popravkom v korist Združenega kraljestva in nato leta 1984 trajno potrjeni s sporazumom iz Fontainebleauja ter s katerimi se danes ohranja zmotni koncept pravičnega povračila.

4.3 Odbor pozdravlja raznolikost predlogov za nova sredstva, ki jih je podala Komisija v svojem sporočilu, še zlasti pa podpira predloge o finančnih transakcijah in CO₂. EESO se v tej fazi še ne želi izreči o naravi novih lastnih sredstev, vendar hkrati poudarja, da je treba za vse predloge na tem področju pripraviti oceno učinka, da bo mogoče predloge bolje ovrednotiti. Odbor bi želel, da se razmisli o možnosti prenosa davkov ali dela obstoječih davkov, na primer DDV, iz nacionalne na evropsko raven. Ena možnost je prenos dela davka od dobička pravnih oseb, če bi obstajala skupna davčna osnova, kot je predlagala Evropska komisija.

4.4 EESO pričakuje, da bo taka reforma pripomogla k morebitni odpravi nacionalnih popravkov, ki v obnovljenem evropskem proračunu, s katerim bo zagotovljena večja dodana vrednost vsem državam članicam, ne bodo več utemeljeni.

4.5 EESO hkrati vztraja pri treh načelih, ki so po njegovem mnenju potrebna za uspeh reforme sredstev evropskega proračuna.

4.5.1 Zaradi reforme lastnih virov se ne bi smelo povečati davčno breme v Evropi.

4.5.2 Morebitne nove evropske dajatve ne bi smele imeti prevelikega diskriminacijskega učinka za določene države zaradi njihovih nacionalnih posebnosti ali ovirati dejavnosti podjetij s

sedežem v Evropski uniji. Poleg tega ne bi smele pomeniti prevelikega bremena za državljane, zlasti tiste v najbolj neugodnem položaju, kot to velja za DDV.

4.5.3 Reorganizacija bi morala prispevati k racionalizaciji in boljšemu ravnovesju splošnega davčnega bremena v skladu s ciljema konkurenčnosti in zaposlovanja v Uniji. Poleg tega bi bilo treba evropske izdatke bolj usmeriti v prednostne naloge EU in področja, na katerih je mogoče uresničiti ekonomijo obsega. Po mnenju EESO je treba to nujno storiti pred kakršnim koli bistvenim povečanjem evropskega proračuna.

4.6 EESO nazadnje še meni, da bi lahko – dokler EU ne doseže višje ravni integracije – uporabili inovativne pristope, na podlagi katerih bi prek specializiranih agencij ali kakor koli drugače nacionalne proračune za področja, kot so razvoj in raziskave, inovacije, razvojna pomoč ter financiranje obsežne infrastrukture, združili z evropskim proračunom. S takimi rešitvami bi lahko resnično povezali prednostne naloge in sredstva, hkrati pa bi na obeh političnih ravneh pristojnosti (nacionalni in evropski) ohranili zmožnost nadzora.

5. Ukrepi, bolj usmerjeni v evropsko dodano vrednost

5.1 Odbor poudarja, da je treba vsekakor zagotoviti skladnost evropskega proračuna s cilji in zavezami iz strategije Evropa 2020. To poleg ustreznih proračunskih sredstev pomeni še močno povezanost načrtovanih proračunskih ukrepov in posameznih stebrov strategije Evropa 2020.

5.2 Odbor še posebej vztraja pri tem, da je treba zagotoviti učinkovite proračunske ukrepe na področjih, za katera je pristojna Evropska unija, in sicer zlasti pri utrjevanju ekonomske in monetarne unije, krepitvi solidarnosti med državami članicami EU ter izvajanju novih političnih ukrepov, ki izhajajo iz Lizbonske pogodbe, na področju energije in podnebja, pravosodja in notranjih zadev ter zunanje politike.

5.3 Ob nedavnih krizah na območju eura se je jasno pokazalo, da je treba zlasti spodbujati solidarnost v okviru ekonomske in monetarne unije. Razpoložljiva sredstva iz evropskega proračuna so bila v kriznih razmerah v veliko pomoč, še preden je bil vzpostavljen stabilizacijski sklad. Odločitev o vključitvi tega stabilizacijskega mehanizma v Pogodbo predstavlja novo fazo evropske solidarnosti, pa tudi željo po politični in ekonomski integraciji, da bi tako trajno utrdili ekonomsko in monetarno unijo kot osrednji razvojni dosežek evropske integracije ter ekonomske in socialne kohezije enotnega trga. Še zlasti je treba nujno znova oživiti ekonomsko unijo, ki daleč zaostaja za monetarno unijo in jo je tudi oslabil. Če ta razkorak ne bo odpravljen, strategija Evropa 2020 nima možnosti za uspeh. Ta vidik bi bilo treba v dokumentu Komisije podrobneje preučiti.

5.4 Kot je upravičeno poudarila Komisija, je druga pomembna prednostna naloga za evropski proračun okrepiti politike čarobnega trikotnika „raziskave, inovacije, izobraževanje“, ki so v samem središču izziva, pred katerega nas postavlja globalizacija.

5.4.1 Vendar pa s proračunom, ki predstavlja komaj 4 % proračuna za javne raziskave v Evropi, vsekakor ne bo mogoče temeljito poseči v obstoječa razmerja moči ob soočenju s svetovnimi izzivi. Treba je poiskati sredstva – še zlasti finančna, s katerimi bo mogoče evropske programe preoblikovati v prava sredstva za izboljšanje konkurenčnosti evropske industrije.

5.4.2 Nacionalne programe je treba tako ali drugače vključiti v evropski okvirni raziskovalni program, saj v nasprotnem primeru ne bo mogoče zagotoviti ekonomije obsega in množičnosti. Treba bo še zagotoviti, da bo ta program osredotočen na ključne sektorje, upoštevati različna nacionalna izhodišča in odpraviti ugotovljene pomanjkljivosti pri delovanju, še zlasti upravne obremenitve in počasnost.

5.4.3 Evropska inovacijska politika mora biti temeljna podlaga, postavljena v samo središče raziskav v Evropi, čeprav jo je Komisija doslej obravnavala le kot stranski produkt raziskovalnih dejavnosti. Evropska komisija je morala predlagati novo usmeritev, kar je tudi storila v nedavnem sporočilu *Vodilna pobuda iz strategije Evropa 2020 – Unija inovacij* (COM(2010) 546 konč.).

5.4.4 EESO zlasti opozarja na svoje zahteve po veliko bolj ambiciozni politiki, v okviru katere bi hkrati podpirali podjetniški duh, odpravili ovire med nacionalnimi mrežami za podporo in razširjanje inovacij ter izoblikovali evropsko politiko „grozdov“, da bi se tako namesto „nacionalnih prvakov“ lahko izoblikovali „evropski prvaki“. Odbor pozdravlja odločitev, da se okrepi koordinacija, na podlagi katere bi ustvarili patent Skupnosti. Ta projekt je treba čim prej uresničiti, da se omogoči izhod iz položaja, ki že desetletja močno zmanjšuje konkurenčnost EU.

5.4.5 Na področju izobraževanja se EESO zavzema za bolj velikopotezne pobude, in sicer zlasti za uvajanje novih „evropskih sol“, ki bi bile odprte za vse in bi krepile evropsko identiteto, ter za oblikovanje pravih evropskih univerz⁽⁴⁾ in evropske politike novih znanj in spretnosti za nova delovna mesta⁽⁵⁾.

5.4.6 Evropska komisija bi morala posvetiti več pozornosti objektivni analizi učinkov politik EU in poskrbeti za natančno usklajenost prilog z glavnim dokumentom.

5.5 Politika ekonomske, socialne in teritorialne kohezije prav tako neposredno prispeva k izražanju evropske solidarnosti. EESO nasprotuje kakršnem koli rušenju te politike, ki je simbol

unije „med narodi“. Hkrati pa poziva, naj se ta politika prenovi, da bi tako zagotovili večjo učinkovitost, zlasti s poenostavitvijo načinov upravljanja, pri čemer bi se bilo treba bolj osredotočiti na vodilne projekte, povezane z evropskimi prednostnimi nalogami, ter zagotoviti tesnejše sodelovanje ekonomskih in socialnih akterjev. Zato mora EU ukrepati proti izključevanju najšibkejših kategorij prebivalcev ter podpreti najbolj oddaljene države in regije, ki so zaradi svojih posebnosti najbolj prikrajšane, da bodo lahko polno izkoristile ekonomski in socialni napredek. S tega vidika in ob upoštevanju položaja na področju zaposlovanja je treba kot prednostni instrument za izvajanje **evropske strategije zaposlovanja** obravnavati **Evropski socialni sklad**, še zlasti pri njegovem financiranju. To strategijo je treba postaviti v središče strategije „Evropa 2020“ za vključujočo rast.

5.6 Ena najpomembnejših prednostnih nalog evropskega proračuna, neposredno povezana s prizadevanji za Unijo, ki bo hkrati učinkovitejša, bolj solidarna in bližje državljanom, bi morala biti večje vlaganje v evropsko javno dobro. Komisija upravičeno navaja to prednostno nalogo, ki pa bi jo bilo treba natančneje opredeliti in izvesti v praksi. EESO bo poglobljeno razpravljal z ekonomskimi in socialnimi akterji, da bi razjasnil potrebe in cilje. Že zdaj pa lahko izpostavi več zahtev na tem področju.

5.6.1 EESO najprej poudarja, da je treba skupaj z evropskimi uporabniki razviti prave storitve splošnega pomena na evropski ravni, ki bodo dopolnjevale storitve nacionalnih uprav, da bi tako zagotovili dobro organizacijo in varnost Unije na področjih njene kolektivne odgovornosti.

5.6.1.1 To zadeva zlasti organizacijo notranjega trga in carinskih uprav, pa tudi nova področja, na katerih so se države članice odločile, da svoje pristojnosti prenesejo na Unijo, torej politiko priseljevanja in azila, pravosodje in notranje zadeve, vzpostavitev evropske diplomatske službe in zunanjepolitičnih dejavnosti ter varovanje zunanjih meja.

5.6.2 EESO hkrati poudarja, da je treba okrepiti vseevropske naložbe v infrastrukturo – tudi zato, da se podprejo evropske storitve splošnega pomena in se jim omogoči pravilno delovanje. Po objavi bele knjige Komisije, ki jo je leta 1993 predstavil Jacques Delors, se je nakopičilo preveč zamud, predlogi in metodologija iz tega dokumenta pa niso privedli do ustreznih ukrepov. Zaradi teh pomanjkljivosti velik del evropskega ozemlja, zlasti v državah, ki so k EU pristopile pred kratkim, ni vključen v pomembne trgovinske tokove. EESO med prednostnimi infrastrukturami, ki jih je treba oblikovati, poudarja pomen strukturnih projektov, kot so specifikacije za enotno evropsko nebo⁽⁶⁾, linije hitrih vlakov in mreže plovni kanalov. Potrebne so tudi velike naložbe evropskih razsežnosti na področju energetske politike, da bi zagotovili večjo neodvisnost pri oskrbi ter omogočili naložbe v varnost, učinkovitost in obnovljive vire energije.

⁽⁴⁾ Mnenje EESO o univerzah za Evropo, UL C 128, 18.5.2010, str. 48.

⁽⁵⁾ Mnenje EESO o novih znanjih in spretnostih za nova delovna mesta, UL C 128, 18.5.2010, str. 74.

⁽⁶⁾ Mnenje EESO o enotnem evropskem nebu, UL C 182, 4.8.2009, str. 50.

5.6.3 Omeniti je treba še potrebo po skupnih inovacijskih naložbah, s katerimi bi se lahko odzvali na nove izzive glede konkurenčnosti ali varnosti na področju telekomunikacij, okolja in civilne zaščite.

5.7 Kar zadeva skupno kmetijsko politiko (SKP), EESO opozarja na svoja stališča (7), da je treba SKP prenoviti in jo prilagoditi novim izzivom, ne da bi jo pri tem znova nacionalizirali ali opustili načela, ki jo odlikujejo: notranja in zunanja solidarnost, proizvodnja kakovostnih živil, preferencial Skupnosti ter teritorialna kohezija v korist kmetijskih območij, zlasti v gorskih in otoških regijah. Ena od najpomembnejših nalog SKP je predvsem ustrezno ovrednotiti vlogo kmetov. Poleg tega mora prispevati tudi k trajnostnemu upravljanju naravnih virov ter se tako konkretno odzvati na velike izzive boja proti podnebnim spremembam, varstva okolja in biotske raznovrstnosti (8).

5.8 Kar zadeva zunanjo politiko in politiko razvojne pomoči tretjim državam, EESO opozarja na svoja stališča o potrebni racionalizaciji predstavništev EU in držav članic ter krepitvi učinkovitosti evropske pomoči kot dopolnila nacionalnim pomočem, ki naj se dodeljuje v tesnejšem partnerskem sodelovanju z neposredno zainteresiranimi ekonomskimi in socialnimi akterji.

5.9 V zvezi z razvojno pomočjo, pri kateri je treba zagotoviti sledljivost uporabe, bi bilo po njegovem mnenju primerno združiti nacionalne in evropske programe, da bi tako zagotovili učinkovitost in skladnost ter omogočili večjo prepoznavnost evropske pomoči. EESO glede tega opominja, da je prav on predlagal določbo iz sporazuma iz Cotonouja, v skladu s katero se 15 % pomoči Evropskega razvojnega sklada pridrži za ukrepe, ki jih izvajajo nedržavni akterji. Glede tega predlaga, naj se to načelo uporabi in razširi na vse razvojne programe.

6. Prizadevanja za učinkovitost

6.1 Evropske javne finance so v težavah, zato mora biti evropski proračun primer dobrega upravljanja. EESO se ne želi spuščati v poenostavljene demagoške razprave o upravnih stroških evropskih institucij, ki so sorazmerno veliko cenejše od nacionalnih uprav (Evropska komisija, na primer, zaposluje manj uradnikov kot Pariz), vendar kljub temu priporoča, naj se sprejmejo ukrepi, iz katerih bi bila razvidna prizadevanja evropskih institucij za zmanjšanje upravnih stroškov, k čemur so se zavezale tudi države članice. Hkrati morajo institucije,

vkjučno z EESO, v postopkih zaposlovanja in napredovanja upoštevati načeli enakih možnosti in nediskriminacije, zapisani v Pogodbi. Vendar pa EESO pri tem poudarja, da je za dobro upravljanje pomembno tudi, da se evropski civilni družbi zagotovijo sredstva za polno sodelovanje v evropski razpravi.

6.2 Tudi za pomoč, ki se dodeli državam članicam iz evropskega proračuna, bi morali veljati poostreni pogoji, zlasti v zvezi s tem, da upravičenci upoštevajo predpise Skupnosti in odločbe Sodišča Evropske unije ter da se preveri skladnost pomoči Skupnosti s pravili o konkurenci.

6.3 Ob spopadanju s konvergenčnimi izzivi ekonomskih politik v okviru ekonomske in monetarne unije je treba tudi zagotoviti, da se pomoč bolje uskladi z zahtevami iz Pakta „euro plus“.

6.4 Pomoč tretjim državam bi morala biti pogojena s sledljivostjo njene uporabe, spoštovanjem zavez, ki so jih sprejele te države, zlasti glede ekonomskih in socialnih reform, usmerjenih v odpiranje, glede vzajemnih partnerstev ter sodelovanja socialno-poklicnih akterjev civilne družbe.

6.5 Razvoj eura in potreba po okrepitevi kohezije na območju eura v odnosu do trgov ponujata tudi možnosti za inovativne politike najemanja in dajanja posojil na evropski ravni, ki se danes premalo uporabljajo, čeprav bi se z njimi povečal učinek pomoči iz evropskega proračuna. EESO predlaga okrepljeno sodelovanje med ECB, Euroskupino in EIB. Pozdravlja spodbudne rezultate uporabe prvih „euroobveznic“ in želi, da bi se te uporabljale tudi na področju izobraževanja, raziskav, industrije in evropske infrastrukture. Hkrati bi pod strogimi pogoji in ob strogi disciplini lahko za kritje precejšnega dela dolgov držav članic uporabili „evropsko zakladnico“. S temi instrumenti bi potrdili notranjo solidarnost Evropske unije, hkrati pa dokazali, da je EU politično zavezana trajnosti uporabe eura.

6.6 EESO se zavzema za boljšo opredelitev projektov, ki jih podpira Evropska unija, pri čemer se je treba osredotočiti na projekte z največjo evropsko dodano vrednostjo. Zato poziva k ublažitvi pravila „dodatnosti“, ki ga ne bi smeli več presojati za vsak projekt posebej, ampak splošneje v okviru strateških partnerstev med državami članicami.

6.7 Nekatere potrebe je mogoče zadovoljiti tudi s pospešitvijo postopkov za opredelitev prednostnih nalog in dodeljevanje kreditov. EESO je že priporočil, naj se preuči možnost širše uporabe specializiranih agencij ali „splošnih subvencij“, ki se podelijo subjektom blizu lokalni ravni, na primer regijam ali organizacijam civilne družbe. Slednji pristop, ki je po mnenju EESO primernejši, se je že izkazal za ustreznega na področju regionalne politike in bi ga bilo mogoče uporabiti za vse finančne ukrepe EU.

(7) Mnenje EESO o krepitvi evropskega agroživilskega modela, UL C 18, 19.1.2011, str. 1.

(8) Mnenje EESO o prihodnosti SKP, UL C 132, 3.5.2011, str. 63.

6.8 Za velike naložbene projekte je treba spodbujati tudi uporabo posojil EIB in zasebnega financiranja v zakonskem okviru, kot je bil oblikovan v zadnjem mnenju EESO ⁽⁹⁾. Če bi se ta pristop nadgradil, bi bilo mogoče z njim nadoknadi evropske zamude na področju infrastrukture in financirati velike tehnološke projekte, ki so pogoj za našo konkurenčnost v globaliziranem svetu.

6.8.1 EESO poleg tega meni, da bi bilo morda treba za nujne primere zagotoviti večjo prožnost in bolj prilagojene mehanizme po zgledu Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji ⁽¹⁰⁾.

V Bruslju, 16. junija 2011

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽⁹⁾ Mnenje EESO o javno-zasebnih partnerstvih, UL C 51, 17.2.2011, str. 59.

⁽¹⁰⁾ Mnenje EESO o reformi proračuna EU in njegovem financiranju v prihodnosti, UL C 204, 9.8.2008, str. 113.